

בס"ד. אור ליום ג' פ' ויחי, עשרה בטבת, יהפך לשמחה

— בחדרו — ה'תשל"ח*

— הנחה —

יהודה אתה יודוך אחיך וגו', ומבאר כ"ק אדמו"ר הזקן בתו"א ריש פרשתנו², שיהודה הוא על שם הפעם אודה את הוי"ו³ הוא בחי' הודי' שבכללות נשמות ישראל, ובכדי שהודי' זו תהי' בהתגלות הוא ע"י אחיך, ראובן שמעון ולוי [האחים של יהודה שנולדו לפניו]. וזהו יודוך אחיך, שאחיך [ראובן שמעון ולוי] הם הגורמים ומביאים בחי' ההודי' דיהודה (שתהי' בהתגלות). ומבאר שם, שראובן ושמעון הו"ע ב' פרשיות דק"ש ולוי הו"ע אמת ויצוב (שלאחרי ק"ש), ועי"ז באים אח"כ לשמו"ע, בחי' ההודי' והביטול דבחי' יהודה.

ב) והענין הוא (כמבואר בתו"א שם), דהנה ראובן הוא על שם כי ראה גו', שמעון על שם כי שמע גו'. וענינם בעבודת ה' (בכאו"א מישראל), בחי' ראובן הוא שעבודתו לקונו היא לא בבחי' השגה לבד כ"א בבחי' ראי'. והיינו שההתאמתו שלו באלקות היא בוודאות הכי גדולה, בדוגמת אדם שרואה איזה דבר שאין שייך שיהי' אצלו שום ספק בזה, מכיון שהוא עצמו ראה את הדבר. ועד"ז הוא בעבודת ה', שההתבוננות שלו [ובפרט בענין דהשגחה פרטית] היא באופן (דהסתכלות*) שהענין מתאמת אצלו כאילו הוא רואה בראי' חושית ממש. ומראי' זו הוא בא לבחי' אהבת הוי', וכמ"ש⁴ (גבי קריאת שם ראובן) כי ראה גו' כי עתה יאהבני. והו"ע פרשה ראשונה דק"ש, ואהבת את הוי' אלקיך גו'.

ובחי' שמעון (על שם כי שמע גו') הוא שהעבודה שלו היא בבחי' שמיעה והשגה לבד ולא בבחי' ראי'. ומכיון שאז הוא עדיין בבחי' ריחוק [בדוגמת אדם

* יצא לאור בקונטרס עשרה בטבת — ה'תשל"ח, "טו טבת ה'תשל"ח".

- 1) ויחי מט, ח.
- 2) ד"ה זה (מה, א ואילך). וראה הגהות וביאורי הצ"צ באוה"ת (שסא, ב ואילך. תקצז, א ואילך. תתשלח, ב ואילך). ד"ה זה תרפ"ח [סה"מ תרפ"ח ע' מח ואילך].
- 3) ויצא כט, לה.
- 4) שם כט, לב.
- 5) שם כט, לג.
- 6) ראה אוה"ת וירא קד, א. ד"ה פדה בשלום תשי"ג [תורת מנחם — התוועדויות ח"ז ע' 199 ואילך]. לקו"ש ח"ו ע' 121. וראה גם ד"ה כל מאמינים תרס"ג [סה"מ תרס"ג (הוצאת תשנ"ד) ע' יב ואילך]. כי חלק תש"ט [סה"מ תש"ט ע' מד ואילך]. ולהעיר ג"כ מאגה"ק סי"ט.
- 7) מכיון שענין זה רואים במוחש (ראה סה"ש תשי"ג ע' 119 החילוק שבין ההתבוננות בענין יש מאין לההתבוננות בהשגחה פרטית).
- 8) ראה בארוכה ד"ה יהודה אתה תרפ"ח [סה"מ תרפ"ח שם]. וראה גם תו"א (מה, א), שענין ראובן הוא "לאסתכלא ביקרא דמלכא".
- 9) ואתחנן ו, ה.

השומע איזה דבר שמספרים לו, אבל הוא עצמו לא ראה], לכן אצלו העבודה בקו היראה. והו"ע פרשה שני' דק"ש, והי' אם שמוע תשמעו גו' השמרו לכם פן יפתה גו'.¹⁰ דמכיון שענין האלקות אצלו הוא רק בבחי' שמיעה (אם שמוע תשמעו), לכן צריכה להיות עבודתו בקו היראה (השמרו לכם גו').

ובחי' לוי על שם ילוח אישי אליי¹¹ הוא מה שאחר ק"ש אומרים אמת ויציב וכו' הדבר הזה עלינו, הדבר הזה קאי על התורה, כי ע"י התורה נעשה ילוח אישי אלי (כדלקמן).

ג) וביאור הענין, הנה ג' בחינות הנ"ל (ראובן שמעון ולוי) הם ג' הקוין שעליהם העולם עומד¹² [גם העולם קטן זה האדם¹³, אתם קרויין אדם¹⁴] תורה עבודה וגמ"ח. בחי' ראובן (אהבה) הוא קו הגמ"ח. כי כאשר יש לו אהבת ה' יש לו גם אהבת ישראל [שהרי אהבת ה' ואהבת ישראל הם כולא חד¹⁵], ולכן, עבודתו היא בקו הגמ"ח, כי אהבה היא¹⁶ סיבת החסד ופנימיותה, המשכה מלמעלמ"ט. ובחי' שמעון (יראה) הוא קו העבודה, ענין התפלה, קו השמאל [ובתפלה גופא הו"ע פרשה שני' דק"ש, כנ"ל], העלאה מלמטלמ"ע. ובחי' לוי על שם ילוח אישי אלי הוא קו התורה, כי ע"י אורייתא ישראל וקוב"ה כולא חד¹⁷. וזהו"ע ילוח אישי אלי, כי ע"י התורה נעשה חיבור עם אישי זה הקב"ה, עד שישראל וקוב"ה כולא חד. וזהו מה שבחי' לוי הו"ע אמת ויציב כו' הדבר הזה שקאי (כנ"ל) על התורה.

ד) וזהו יהודה אתה יודוך אחיך, שהעבודה דבחי' (אחיך) ראובן שמעון ולוי, ב' פרשיות דק"ש ואמת ויציב, היא הקדמה והכנה לבחי' יהודה, העבודה דשמו"ע, הודי' וביטול, כעבדא קמי' מרי¹⁸. שהביטול דתפלת העמידה הוא ביטול בתכלית למעלה גם מהביטול דק"ש. וכמובן גם מחילוקי הדינים (בענין הפסק וכו') בין ק"ש לשמו"ע¹⁹. וענין זה [מה שע"י העבודה דבחי' ראובן שמעון ולוי מגיעים אחר"כ לבחי' יהודה (בן הרביעי)] הוא ע"ד הידוע²⁰ בענין ג' הכתרים [כתר תורה כתר כהונה וכתר מלכות, שהם בג' הקוין תורה עבודה וגמ"ח²¹] וכתר שם טוב שעולה

10 עקב יא, יג. שם, טז.

11 ויצא כט, לד.

12 אבות פ"א מ"ב.

13 תנחומא פקודי ג. ובכ"מ.

14 יבמות סא, רע"א.

15 סה"ש קיץ היש"ת ע' 3. ועוד.

16 אגה"ק סט"ו (קכג, א). דרמ"צ יב, ב. צז, סע"א ואילך. וראה גם לקו"ת ראה לב, ד.

17 ראה זח"ג עג, א.

18 שבת י, א.

19 ראה שו"ע אדה"ז סס"ו ס"א-ב (בנוגע לק"ש) וסי' קד (בנוגע לתפלה). וראה לקו"ש חט"ז ע' 18

הערה 58.

20 ראה בארוכה לקו"ש ח"ד ע' 1214 ואילך.

21 המשך תער"ב בתחלתו.

על גביהן²² [שהוא למעלה מהם], שבכדי להגיע לבחי' כתר שם טוב הוא ע"י ג' הכתרים, עולה על גביהן.

ה) והנה זה שבחי' יהודה צריך להקדמת העבודה דבחי' ראובן שמעון ולוי, היינו בכדי שההודי' דבחי' יהודה תהי' בגילוי. אבל בהעלם ובפנימיות הרי הודי' זו היא בתמידות. וכמבואר בתו"א²³ שהיו"ד דיהודה מורה על ההוה והתמידות כמו ככה יעשה איוב כל הימים²⁴, דהיינו שההודי' שבכאו"א מישאל היא בתמידות. דמ"ש²⁵ הפעם אודה את הוי' (שלא כל העתים שוות) הוא רק בנוגע להגילוי, מצד העלם והסתור הגוף ונה"ב (ובפרט מצד העלם והסתור הגלות), אבל נפש האלקית שבכאו"א מישאל [שהיא מהותו האמיתית] היא תמיד באמנה אתו²⁵ ואודה את הוי' הוא אצלו בתמידות, ואין שייך בזה שום שינוי ח"ו. והקדמת העבודה דבחי' ראובן ושמעון ולוי הוא בכדי לעורר²⁶ את ההודי' שבפנימיות הלב שתהי' בגילוי, ועד שתצא פעולתה מהכח אל הפועל ממש במחשבה דיבור ומעשה.

ו) וממשיך בכתוב ידך בעורף אויבך, שעל ידי גילוי ההודי' דבחינת יהודה נעשה ידך בעורף אויבך ברוחניות (כמבואר הענין בתו"א²⁷) וגם בגשמיות, דאין מקרא יוצא מידי פשוטו²⁸. ולאחרי ידך בעורף אויבך נאמר גור ארי' יהודה גו' לא יסור שבט מיהודה גו'²⁹, ויש לומר בדרך אפשר שבזה מרומו שידך בעורף אויבך הוא עוד לפני הגאולה³⁰. דהנה גור ארי' גו' לא יסור שבט מיהודה קאי על דוד ושלמה, שמזרעם יהי' מלך המשיח³¹ שעליו נאמר וקם שבט מישאל³² [שאז יהי' ועבדי דוד מלך עליהם³³, ודוד עבדי נשיא להם לעולם³⁴, כמ"ש בההפטורה דשבת העבר, שמיני' מתברכין כולהו יומין³⁵]. ולפני זה, בסיום זמן הגלות³⁶, יהי' ידך בעורף אויבך, שכל אויבי ישראל [שכל ישראל נקראים על שם יהודה³⁷] תפול עליהם אימתה

22 אבות פ"ד מ"ג.

23 בתחילת הדרוש.

24 איוב א, ה. וראה שעהיוה"א רפ"ד.

25 תניא ספכ"ד.

26 וע"ד המבואר בתניא פמ"ב (ס, א).

27 מה, ד.

28 שבת סג, א. וש"נ.

29 ויחי מט, ט"ו"ד.

30 להעיר שגם בגלות מצרים (שכימי צאתך מארמ"צ אראנו נפלאות — בגאולתנו עתה) קדם ליצי"מ: ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים גו' (שמות ג, כא ובמרז"ל שם).

31 כבפיה"מ להרמב"ם פ' חלק יסוד הי"ב "ומזרע שלמה דוקא". וראה לקו"ש ח"ח ע' 215 הערה 53.

וש"נ.

32 בלק כד, יז. רמב"ם הלי' מלכים פי"א ה"א.

33 יחזקאל לז, כד.

34 שם, כה.

35 ראה זח"ב סג, ב. פח, א.

36 להעיר מרמב"ם הלי' מלכים ספ"א דגם לאחרי ביאת המשיח הסדר הוא: וילחום מלחמות ה' וינצח, ואח"כ ובנה מקדש במקומו כו' וקבץ נדחי ישראל כו'.

37 ב"ר פצ"ח, ו (עה"פ יהודה אתה יודוך אחיך). וראה אוה"ת ויחי שד"מ, א.

ופחד³⁸. ע"י גילוי ההודי' שבכללות נשמות ישראל, ועד שבאה בפועל במחשבה דיבור ומעשה, בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו גו'³⁹, הנה ע"ז יהי' (כהמשך הכתובים בפ' בחוקותי⁴⁰) ונפלו אויביכם לפניכם וגו'.

ז) **ויש** לומר דזהו גם קשר דיהודה אתה יודוך אחיך ידך בעורף אויבך לויחי יעקב בארץ מצרים, שגם כשישראל נמצאים בגלות (שכל הגליות, המלכיות⁴¹ נקראת ע"ש) מצרים הם בבחי' ויחי ע"י לימוד התורה תורת חיים וקיום מצוותי' עליהם נאמר⁴² וחי בהם [וכפירוש כ"ק אדמו"ר הזקן שאמר לנכדו כ"ק אדמו"ר הצ"צ עה"פ ויחי יעקב בארץ מצרים, שע"י שואת יהודה שלח לפניו גו' להורות לפניו גשנה להתקין לו בית תלמוד כו'⁴³ הי' בחי' "ויחי" גם במצרים⁴⁴], ועי"ז נעשה⁴⁵ (יהודה אתה יודוך אחיך) ידך בעורף אויבך, וכמרוז"ל⁴⁶ כשהקול קול יעקב בבתי כנסיות ובתי מדרשות אין ידי עשו שולטות, ויתירה מזו, שאו"ה עצמם מסייעים לישראל בכל הענינים הגשמיים שיוכלו ללמוד תורה ולקיים מצוות מתוך הרחבה, ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור. ואור זה דוחה את חושך הגלות ומביא את הגאולה ע"י משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, במהרה בימינו ממש.

(38) בשלח טו, טז.

(39) ר"פ בחוקותי.

(40) כו, ח.

(41) ב"ר פט"ז, ה.

(42) אחרי יח, ה.

(43) ויגש מו, כח. תנחומא שם (פרש"י שם).

(44) היום יום ע' יב.

(45) וי"ל דזה מרומז גם בזה שהתחלת הסדרה בתו"א היא בפסוק זה.

(46) ב"ר פס"ה, כ.